

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲ ਲਿਖੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ

ਮਿਤੀ ੩੦ ਨਵੰਬਰ ੧੯੮੮ ਨੂੰ ਡਬਲ ਰਜਿਸਟਰੀ ਰਾਹੀਂ, ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਪੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਭੇਜਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਚਿੱਠੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਅਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਰੋਸ ਮਾੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ (ਆਪਣੀ ਤੁੱਛ ਬੁੱਧੀ ਅਨੁਸਾਰ) ਕੁਝ ਸੁਝਾ ਵੀ ਲਿਖੇ ਸਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਲੋਂ ਉੱਤਰ ਨਾ ਆਉਣ ਤੇ ਉਸ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਉਤਰਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਫਤਾ ਵਾਰ ਅਖਬਾਰ--**ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ**--ਜੋ ਵੈਨਕੂਵਰ (ਕੈਨੇਡਾ) ਤੋਂ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ੧੯੮੯ ਐਕਾ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਸੀ, ਜੋ (ਲਗ-ਪਗ) ਇਉਂ ਹੈ:--

੧ ਓ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ੧੨੧੦ ਟੋਪੋਜ਼ ਵਿਕਟੋਰੀ ਮਿਤੀ ਨਵੰਬਰ ੩੦, ੧੯੮੮।

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ, ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆ ਸਹਿਤ ਰਸ ਭਿੰਨੋਂ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਟੋਪਾਂ ਸੁਣ ਸੁਣ ਕੇ, ਬਿਨਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਿਆਂ ਆਪ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਬਣਾ ਲੈਣਾ ਵਾਲਾ ਦਾਸ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਵਿਦਿਆਲੇ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਵਦਿਆਰਥੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਭੁੱਖ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੰਕਿਆਂ ਦੀ ਨਿਵਿਰਤੀ ਲਈ ਇਹ ਪੱਤਰ, ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਜੇਹੀ ਦਲੇਰੀ ਉਸ ਸਾਖੀ ਤੋਂ ਉਤਪਨ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਨੇ ਦਾਦੂ ਜੀ ਦੀ ਕਬਰ ਵਲ ਤੀਰ ਝੁਕਾਉਣ ਨਾਲ ਸੰਬਧਤ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿਸ ਪਦਵੀ ਤੇ ਆਪ ਜੀ ਬ੍ਰਾਜਮਾਨ ਹੋ, ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਕਿੰਤੂ ਹੋਣਾ, ਕੌਮੀ-ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ। ਸੰਕੇ ਨਿਰੋਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਅਥਵਾ ਪੰਥਕ ਹਿਤਾਂ ਵਾਸਤੇ ਉਨਦੀਆਂ ਪੀੜਾਂ-ਭਰਪੂਰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਉਤਪਨ ਨਾ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਭੇਜ ਕੇ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਖਰਚ ਨਾ ਕਰਾਉਂਦਾ। ਸੰਕਿਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:--

੧= ਸ੍ਰੀ ਆਸਾ ਜੀ ਦੀ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਆਖਿਆ ਸਹਿਤ ਟੋਪਾਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨੂੰ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਵਡਮੁੱਲੀ ਦੇਣ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰਖਣ ਦੀ ਸਿੱਕ ਵਾਲਾ ਸਿਖ-ਜਗਤ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਰਿਣੀ ਹੈ। ਪੰਦ੍ਰਵੀਂ ਪਉੜੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਲੋਕ ਦੀ ਤੁਕ-ਲੈ **ਭਾੜ ਕਰੋ ਵਿਆਹੁ**--ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ, ਸਰੋਤੋਂ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਪਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਲਈ ਤੁਸਾਂ--**ਆਸਾ ਮਹਲਾ ੩। ਪੱਟੀ ਲਿਖੀ**--ਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਤੁਕ ਵੀ ਗਾਇਨ ਕੀਤੀ ਹੈ-- "**ਸਾਈ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਜਮਾਨ ਕੀ ਸਾ ਤੇਰੀ**" ॥ ਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿਚ ਇਹ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ--ਕਿਸੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜਾਂ ਰਾਗੀ ਨੂੰ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹੁ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਭਾੜਾ ਅਥਵਾ ਕਰਾਇਆ ਆਦਿ ਮੰਗ ਕੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਪਰ ਜੇ ਕੁਝ ਦਾਨ ਵਾਂਗ ਸ਼ਰਧਾ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਲੈ ਲੈਣਾ ਠੀਕ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬੇਚੈਨੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੀਸਰੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਜਿਸ ਸਲੋਕ ਵਿਚੋਂ ਤੁਸਾਂ ਤੁਕ ਵਰਤੀ ਸੀ ਉਸ ਵਿਚ **ਦਾਨ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀ ਬੜੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੋ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਾਵਨ ਸਲੋਕ ਦੇ ਉਸ ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਗਾਇਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉ ਅਰਥ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਨ ਸੀ ?**

ਭਾਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਅਤੇ ਸਮਝਦੇ ਹੀ ਹੋਵੋਗੇ ਫਿਰ ਵੀ ਯਾਦ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪੂਰਾ ਸਲੋਕ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:--

੨੫. **ਸਮੈ ਸੰਜਮੁ ਗਇਓ ਮੁੜੇ, ਏਕੁ ਦਾਨੁ ਤੁਧੁ ਕੁਥਾਇ ਲਇਆ ॥**

ਸਾਈ ਪੁਤ੍ਰੀ ਜਜਮਾਨ ਕੀ ਸਾ ਤੇਰੀ, ਏਤੁ ਯਾਨਿ ਖਾਧੈ ਤੇਰਾ ਜਨਮੁ ਗਇਆ ॥ ੬ ॥ [੪੩੫]

ਪੁਤ੍ਰੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਦਾਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਧਨ ਲੈਣ ਨੂੰ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਕਿਡੇ ਕਰੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਰੋਕਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸਰੂਪ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਭਾੜੇ ਦੀ ਉਸ ਰਸਮ ਨੂੰ ਨਿੰਦਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਬੇ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪਰ ਜਦ ਧਰਮ ਦੇ ਲਾਲਚੀ ਅਤੇ ਚਲਾਕ ਠੋਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਦਾਨ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾ ਕੇ ਧੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੁਟਣਾ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਲੋਂ ਲਿਤਾੜੀ ਹੋਈ ਨਿਮਾਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਅਥਾਹ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੀਸਰੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਦਾਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਮਚਾਈ ਚੁੱਟ ਨੂੰ ਵੀ ਬੜੇ ਕਰੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ। ਦਾਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚਲੇ ਦਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾੜੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਆਪਣੇ ਚੌਥੇ ਸਰੂਪ ਸਮੇਂ **ਦਾਸ** ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਵਿਚ ਇਉਂ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ:--**ਹੋਰੁ ਮਨਮੁਖਿ ਦਾਜ ਜਿ ਰਖਿ ਦਿਖਲਾਨਿ ਸੋ ਕੁੜ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰੁ ਪਾਜੋ** --। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਸਲੋਕ ਦੀ ਤੁਕ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਆਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਲਈ ਵਰਤੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁਖਦਾਈ ਕਿਸਮ ਦਾ ਉਤਸਾਹ ਮਿਲਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਜੇ ਕੋਈ ਉਧਾਰ ਲੈ ਕੇ ਮੁੱਕਰ ਜਾਣ ਲਈ ਜਪਜੀ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਤੁਕ ਪੜ੍ਹ ਸੁਣਾਏ--**ਕੇਤੇ ਲੈ ਲੈ ਮੁਕਰੁ ਪਾਹਿ** - -- ॥ ੨੫ ॥ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਪਉੜੀ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਾ ਕੇ ਦਰੁਸਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਗੋਂ ਇਹ ਉੱਤਰ ਮਿਲੇ ਕਿ--ਜਦ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰੋ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਆਪਣੇ ਮਤਲਬ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਕ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ? **ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਖੋਚਲ ਵੀ ਕਰ ਦੇਣੀ ਕਿ ਜਦ ਅਜੇਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਗੋਂ ਕੀ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਇਆ ਕਰੇ ?**

੨= ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਮਾਲਾ ਅਥਵਾ ਸਿਮਰਨਾ ਫੇਰਨ ਦਾ ਬੜੀ ਵਾਰੀ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਆਪ ਜੀ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਅਥਵਾ ਸਲੋਕ ਅਜੇਹਾ ਦੱਸ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ, **ਮਾਲਾ** ਜਾਂ ਪ੍ਰਚਲਤ ਸਿਮਰਨੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ **ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ** ਦਾ ਅਥਵਾ **ਭਗਤੀ** ਦਾ ਅੰਗ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ? ਦਾਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਮਾਲਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ **ਠੱਗ** ਕਿਹਾ ਹੈ। ਅਰਥਾਤ ਭਗਤੀ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਅਥਵਾ ਨਾਸਵੰਤ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈਣ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੇ, ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਪਖੰਡ ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਭਰਮ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀ ਮਿਹਰ ਕਰ ਦੇਣੀ ਜੀ।

੩= ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਇਸ ਫੁਰਮਾਨ--**ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਮਾਨ ਹੈ ਸਗਲ ਬਿਨਾਸੀ**--ਦੇ ਅਰਥ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਸਾਖੀ (ਜਦੋਂ, ਟੁੱਟ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਥਵਾ ਸੜ ਕੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਾਸਵੰਤ ਜਨੇਊ ਦੇ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਹ ਕਰਕੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ, ਸਦਾ ਨਾਲ ਨਿਭਨ ਵਾਲੇ ਅਜੇਹੇ ਜਨੇਊ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਵੀ ਜੁਦਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ) ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰੇ ਤਾਂ ਦਾਸ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਨੇ ਇਹ ਪਕੜ ਕਰ ਲਈ, ਕਿ **ਅਬਿਨਾਸੀ ਪ੍ਰਭੂ** ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ **ਨਾਸਵੰਤ ਪਦਾਰਥ** ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੇ ਨਾਸਵੰਤ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਪਾਂ, ਤਪਾਂ ਅਤੇ ਯੋਗ ਸਾਧਨਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਖੰਡਨ ਕਰਕੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚਲੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ "**ਚੀਤ ਨਿਰੰਜਨ ਨਾਲ**" ਰਖਣ ਨੂੰ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਸਾਧਨ ਮੰਨਿਆਂ ਹੈ। ਤੁਸਾਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਈ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਖੰਡਨਾਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਕਸਵੰਟੀ ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦਾ।

ਫਿਰ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ **ਪਾਣੀ** ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦਾ ਬੜਾ ਡੂੰਘਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ। **ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਦਰੀਆਵਾਂ ਸਿਉਂ ਦੋਸਤੀ**--ਪੰਗਤੀ ਗਾਇਨ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜੀ ਤੁਸਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੌਥੇ ਪਹਿਰ ਸੁਬਾਹ ਦੇ ਉਠਣ ਵਾਲੇ ਸੁਰਤੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀ, ਭਾਵ, **ਦਰੀਆਵਾਂ** ਦੀ ਹੀ ਭਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਲਾ ਜੇ **ਸੁਰਤੇ** ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ੧੫/੨੦ ਮੀਲ ਤੱਕ ਕੋਈ ਦਰੀਆ ਅਥਵਾ ਨਦੀ ਨਾਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਯਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਦਾ ਕੀ ਹਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ? ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਮਝਾ ਦੇਣ ਦੀ ਖੋਚਲ ਕਰ ਦੇਣੀ ਕਿ ਕੀ ਕਿਤੇ ਤੜਕੇ ਉਠਣ ਵਾਲੇ ਸੁਰਤੇ ਨੂੰ **ਪਾਣੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦਰੀਆਵਾਂ** ਦੇ ਥਾਂ **ਅੰਧਾ ਆਗੂ ਜੇ ਥੀਐ ਕਿਉ ਪਾਧਰੁ ਜਾਣੈ ॥**

ਇਸ ਘਰ ਕੋ ਆਗ ਲਗੀ ਘਰ ਕੋ ਚਿਰਾਗ ਸੇ

ਇਨ੍ਹਾਂ (ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੇ) ਦਰੀਆਵਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੀ ? :-

- ੧) ਗੁਰੂ ਦਰੀਆਉ ਸਦਾ ਜਲੁ ਨਿਰਮਲੁ ਮਿਲਿਆ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲ ਹਰੇ ॥ [੧੩੨੯]-੬
- ੨) ਮਨ ਕਮੀਨ ਕਮਤਰੀਨ, ਤੂ ਦਰੀਆਉ ਖੁਦਾਇਆ ॥ [੧੨੯੧]-ਵਾਰ-੨੭
- ੩) ਗੁਰੂ ਸਰੁ ਸਾਗਰੁ ਬੋਹਿਬੋ ਗੁਰੂ ਤੀਰਥੁ ਦਰੀਆਉ ॥ [੧੭]-੯
- ੪) ਗੁਰੂ ਨਵਨਿਧਿ ਦਰੀਆਉ ਜਨਮ ਹਮ ਕਾਲਖ ਧੋਵੈ ॥ [੧੩੯੨]-੧੦
- ੫) ਨਿਰਮਲੁ ਨੁਵਣੁ ਨਾਨਕਾ ਗੁਰੂ ਤੀਰਥੁ ਦਰੀਆਉ ॥ [੧੪੧੧]-੧੦

੪=੦ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਦਾ ਉਚਾਰਿਆ ਸ਼ਬਦ--ਧਨ ਜੀਉ ਤਿਹ ਕੋ ਜਗ ਮੈ, ਮੁਖ ਤੇ ਹਰਿ, ਚਿਤ ਮੈ ਜੁਪ ਬੀਚਾਰੈ - - ਦਾ ਮਨੋਹਰ ਗਾਇਨ ਕਰਕੇ ਜੁਪ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸੱਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਟੋਪ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਵਾਲੀ ਟੋਪ ਵਿਚ ਏਸੇ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਜੁੱਧ ਦਾ ਅਰਥ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ ਆਦਿ ਪੰਜ ਵਿਚਕਾਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਫਤਿਹ ਪਾ ਕੇ ਹਿਰਦਾ ਘਰ ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਪ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਸੋ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਮਿਹਨ ਕਰੋ ਕਿ ਕੀ ਏਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਬਦਲ ਕੇ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਠੁੱਕ ਬੱਝਦੀ ਹੋਵੇ? ਕੀ ਅਜੇਹਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਨਾਦਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ? ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਗੁਰੂ-ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ?

੫= ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ ਕਿ--**ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿਮਾਨ ਸਭੁ ਬਿਨਸੀਐ, ਕਿਆ ਲਗਹਿ ਗਵਾਰ ॥ [੮੦੮-੧-੩੧]** ਅਥਵਾ--**ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਸੰਗਿ ਨ ਗਇਓ ॥ ਸਾਕਤੁ ਮੂੜੁ ਲਗੇ ਪਰਿ ਮੋਇਓ ॥ [੨੪੧-੧-੧੩]** ਭਾਵ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਨਾਸਵੰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਮੋਹ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਮੂਰਖਤਾਈ ਹੈ। ਮਨੁਖ ਦੇ ਹਥਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਵੀ ਨਾਸਵੰਤ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨੀ ਮੂਰਖਤਾਈ ਹੈ।

ਸ਼ਾਇਦ ਬੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਉਚਾਰਿਆ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਗਾਇਆ ਹੈ--**ਹਰਿਮੰਦਰੁ ਸੋਈ ਆਖੀਐ ਜਿਥਹੁ ਹਰਿ ਜਾਤਾ ॥ [੯੫੩]-ਵ-੧੨]** ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਬੜਾ ਰਸ ਮਈ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਰੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕੈਸਿਟ ਟੋਪਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਪੁਸ਼ ਕੇ ਹੱਥੋਂ ਹੱਥ ਵਿਕੀਆਂ। ਘਰ ਘਰ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਦਾਸ ਨੇ ਬੜੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਰੀਲ ਵਿਚ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਿਆ। ਵਿਆਖਿਆ ਵੀ ਸੁਣੀ। ਏਸੇ ਸਾਧਨ ਦੁਆਰਾ (ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ) ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕਰ ਲਏ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਅਜੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੱਲੀ। ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਪੰਚਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਜੀ ਨੇ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਜੀ ਤੋਂ ਰਖਵਾਇਆ ਸੀ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਸਰਧਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਆਤਮਕ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਿਆਂ, ਕਿਸ ਦਰਦਾਂ ਭਰੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਕਿਸ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪੁਉੜੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਹੀ ਤੁਕ--**ਮਨਸ ਦੇਹ ਗੁਰ ਬਚਨ ਪਾਇਆ ਸਭੁ ਆਤਮ ਰਾਮੁ ਪਛਾਣਾ ॥** ਵੀ ਤੁਸਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੇ ਬੇਤਾਜ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਸਉ। ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਖਿਆਲ ਕਰੋ। ਆਪ ਜੀ ਜਿਸ ਪਦਵੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ, ਉਸ ਕਾਰਨ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਹਰ ਫੁਰਮਾਨ ਸਿਖ ਧਰਮ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਆਪ ਹੀ ਕਰ ਦਿਉ ਕਿ:-

(ੳ) ਸਾਰੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਉਲਟ ਇੱਕ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਰਾਗੀ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਦਾ ਸਰਬਉਚ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਨਾਲ ਕੀ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਸਿਧਾਂਤ ਬਦਲ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ?

(ਅ) ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਮਹਾਂਵਾਕ, ਹਰਿਮੰਦਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਸਾਂ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਰੰਕਾਰੀ ਜੀ ਦੇ ਉਸ ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤਰ ਆਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਜਿਹੜਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਬੇ ਵਲ ਆਪਣੇ ਪਾਵਨ ਚਰਨ ਕਰਕੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ ਸੀ। ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਕੀ ਰੱਬ ਦਾ ਘਰ ਕੋਈ ਖਾਸ ਕੋਠਾ ਜਾਂ ਬਿਲਡਿੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਕੀ ਇਹ ਬਚਨ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਗ਼ਲਤ ਹੀ ਹੈ, ਕਿ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚੋਂ ਵੀ, **ਮਾ ਪਿਰੀ** ਕਿਸੇ **ਬਿਐਂਨ ਅੱਖੜੀਆਂ** ਨਾਲ ਹੀ ਨਜ਼ਰੀ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ੲ) ਜਿਸ ਸਰਧਾ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਸਰ ਅਧੀਨ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਫੁਰਮਾਇਆ ਸੀ ਉਸ ਹਰਮੰਦਰ ਦਾ ਨਾਮ ਤੁਸਾਂ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਲਿਆ? ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਉਸ ਹਰਮੰਦਰ ਨੂੰ ਰਾਤ ਦਿਨ ਵਿਅਰਥ ਢਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, (ਭਾਵ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ) ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਹਰਿਮੰਦਰ ਲਈ ਇੱਕ ਹਉਕਾ ਵੀ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ?

(ਸ) ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਸਿੰਗਾਰੇ ਹੋਏ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਉਸ ਕੀਰਤਨ ਦੀਆਂ ਟੋਪਾਂ ਵਿਚੋਂ, ਕੀ ਸਾਰੇ ਰਾਗੀਆਂ ਪਰਚਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟਣ ਲਈ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਨਸਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਰਤ ਸਕਦੇ ਹਨ?

ਜਿਸ ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਨੂੰ **ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ** ਫੁਰਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕੀ ਉਸੇ ਗੁਰੂਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(ਹ) ਕੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਇਹ ਗਵਾਹੀ ਨਹੀਂ ਭਰਦਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜੰਗੀ ਜੋਸ਼ ਉਭਾਰਨ ਲਈ ਢਾਡੀਆਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸੀ? ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜੇਹਾ ਜੋਸ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਰਤਿਆ। ਕੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਮ ਵਿਚਾਰ ਵਾਲੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥ ਵਿਗਾੜ ਕੇ ਜੰਗੀ ਜੋਸ਼ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਨਾ ਮਹਾਂ ਪਾਪ ਹੈ?

ਸਿਆਸੀ ਵਿਚਾਰਾਂ :- [ਦੁਸ਼ਮਨ ਬਾਤ ਕਰੇ ਅਨਹੋਣੀ]

੧੯੪੭ ਵਿਚ ਹੋਈ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਸਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਲਗ ਪਗ ਸਾਰੇ ਦੀਵਾਨਾਂ ਅਥਵਾ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ--ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ--ਨਿਖਤੀ ਬਚਨ ਕਰਕੇ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਮੁੱਕਰ ਗਈ ਹੈ-- ਆਦਿ। ਨਿਰਾ ਜਬਾਨੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਜੇਹੇ ਰੋਸ ਨੂੰ ਪਰਚਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕਈ ਜਬਾਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਛਾਪੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਅਥਵਾ ਹਿੰਦੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁਗ਼ਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਵੀ ਕਿਹਾ। **ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ--ਪੁਸਤਕ ਵੀ ਲਿਖੀ ਗਈ।** ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਪਰਲੋ ਦਰਜੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘਾਤ, ਅਕਿਰਪਣ ਅਤੇ ਸਿਖੀ ਦਾ ਪੱਕਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕਹਿ ਕੇ ਭੰਡੀ ਪਰਚਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਜੇਹਾ ਪਰਚਾਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ: ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ 111। ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ--**ਸਾਚੀ ਸਾਖੀ--ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤੀ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੁਸ਼ਮਨ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਡੀਆਂ ਤੱਕ ਜੋਰ ਲਾਇਆ ਹੈ**, ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰ ਨੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨ ਲੈਣ ਦੇ ਥਾਂ ਇਸ ਨੂੰ --**ਕਿਸੇ ਭੁਲੇਖੇ ਕਾਰਨ ਕੁਰਾਹੇ ਪਈ ਜਾਂ ਰੁੱਸੀ ਹੋਈ ਮਾਂ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਹੈ।**

ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਭਾਸ਼ਨਾਂ (ਜਿਹੜੇ ਤੁਸੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੀ ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋ) ਏਹੀ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਸੱਲੀ ਹੈ ਕਿ

ਅੰਧਾ ਆਗੂ ਜੇ ਥੀਐ ਕਿਉ ਪਾਧਰੁ ਜਾਣੈ ॥

ਇਸ ਘਰ ਕੇ ਆਗ ਲਗੀ ਘਰ ਕੇ ਚਿਰਾਗ ਸੇ

ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਉਕਾ ਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ :-

- ੧- ਦੇਸ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਹਿੰਦੂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤੇ ਸਨ ?
- ੨- ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਮਤਾ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਜਮਹੂਰੀ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਤੁਰਨ ਦੀ ਸੇਧ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ।
- ੩- ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੀਸ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਵਾਰਿਆ ਸੀ ?
- ੪- ਸਿਖੀ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਰਬ-ਸਾਂਝਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ।
- ੫- ਸਿੱਖ ਨਿਸ਼ਕਪਟ ਹਿਰਦੇ ਵਾਲੇ ਸੰਤ-ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅੱਡਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਰੇ ਗੁਰਮਤਿ-ਸਿਧਾਂਤ ਵਾਲੀ ਬਹਾਦਰ ਕੌਮ ਹੈ ।
- ੬- ਸਿੱਖ (ਕੌਮੀ ਤੌਰ ਤੇ) ਕਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਗੱਦਾਰੀ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ।
- ੭- ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਕੋਲੋਂ ਸਦਾ -" **ਭਰੋਸਾ ਦਾਨ** " ਵੀ ਮੰਗਦਾ ਹੈ ਅਥਵਾ ਸਿੱਖ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਬਚਨ ਤੇ ਸੱਚੇ ਹਿਰਦੇ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ।
- ੮- ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਲੋਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਜੂਲਾ ਲੱਥਾ ਸੀ । ਫਾਂਸੀ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਜੇਲਾਂ ਵਿਚ ਸੜ ਕੇ ਮਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਅਥਵਾ ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ।
- ੯- ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਅਹਿੰਸਾ ਵਾਦ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ।
- ੧੦- ਫੌਜੀ ਜੰਗਾਂ ਸਮੇਂ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਹਾਦਰੀ ਦੇ ਮੈਡਲ ਸਿੱਖ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਲਏ ਸਨ ।
- ੧੧- ਹਿੰਦ ਦੀ ਜੰਤਾ ਦੇ ਖਾਣ ਲਈ ਅੰਨ ਦਾ ਭੰਡਾਰਾ ਭਰਨ ਲਈ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਸਿੱਖ ਦਾ ਹੀ ਹੈ ।
- ੧੨- ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਖੀ ਵਾਸਤੇ ਜਦ ਵੀ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਵਾਰਨ ਦੀ ਘੜੀ ਆ ਬਣੀ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸਦਾ ਹੀ ਮੋਹਰਲੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਲੋਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇ ।
- ੧੩- ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਂਗ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਹੱਕ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਹੀ ਹੈ ।
- ੧੪- ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਾਇਤਾਂ ਸੁਣਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਿਸ ਨੀਤ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੋ ਹੋਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਨਵੇਂ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ?
- ੧੫- ਬੇਗੁਨਾਹ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਸਰਕਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ੇ ਕਿੰਨੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਜੁਝਾਰੂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕਾ ਰਹੇ ਹਨ ?
- ੧੬- ਝੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਏਸੇ ਰਾਹ ਲੰਘਾਉਣਾ ਹੈ ?
- ੧੭- ਕਿੰਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਬਿਨਾ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਤੇ ਜੇਲਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜ ਕੇ ਮਾਰੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਥਵਾ ਨਾਕਾਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਯੋਜਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਘਾਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ?
- ੧੮- ਬੀਬੀ ਇੰਦ੍ਰਾ ਨੂੰ ਕਿਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ? ਸਿੱਖ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ? ਅਥਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਕਿਸ ਭੇਤ ਦੇ ਨੀਂਹੇ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ ?
- ੧੯- ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੋਰਚੇ ਬਣਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਸੀ ? ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਿਆਂ ਅਥਵਾ ਬਿਨਾਂ ਵਾਧੂ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਕੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ? - - - - ਆਦਿ ਆਦਿ ।

ਮੂਰਖਾਂ ਦੇ ਸਵਰਗ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਲਿਖੇ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ । ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗੱਪ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਨੂੰ, ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪਤਾ ਹੈ । ਸਨਮਾਨ ਜੋਗ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀਓ ! ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ:-

- ੧) ਜਾਗਦੇ ਨੂੰ ਹੀ ਜਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇਣੀ ਜਾਣਾ ਕੀ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦਾ ਸਮਾ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੀ ?
- ੨) ਕੀ ਭਾਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਕੁਝ ਸਚੇ ਦਿਲੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ, ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਸਿਖੀ ਦੀ ਮੁਗ਼ਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ ? ਜੇ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ (ਤੁਸੀਂ ਜਾਂ ਦੂਜੇ) ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਅਜੇਹਾ ਕੁਝ ਅੰਦਰਲੇ ਦਿਲੋਂ ਹੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਇਕ ਮਿਸਾਲ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਦ ਕਿਸੇ ਪੁਰਾਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੇ ਮੁਗ਼ਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਾਕਮ ਕੋਲੋਂ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ, ਜਾਂ ਰਹਿਮ ਦੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਡੈਪੂਟੇਸ਼ਨ ਭੇਜਿਆ ਹੋਵੇ ? ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਵੀ ਅਜੇਹੀ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਕਥਿਤ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਸਮਝੌਤਾ ਹੈ ? ਕੀ ਇਹ ਸਾਰੇ ਗ਼ਤਮ ਭਾਸ਼ਨ ਆਦਿ, ਲੋਕ ਵਿਖਾਵੇ ਲਈ ਐਵੇਂ ਡਰਾਮੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ? ਜਿਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਤੇ ਇਹ ਜੱਜ ਪਲਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਉਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਣੀ ਕੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ ?

ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦਾ ਫ਼ੁਰਮਾਨ ਹੈ--" **ਬਚਨ ਕਰੇ ਤੇ ਖਿਸਕ ਜਾਏ, ਬੋਲੇ ਸਭ ਕਰਾ** "---ਭਾਵ, ਜਿਹੜਾ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਬਚਨਾਂ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਜਾਵੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਝੂਠਾ ਜਾਣਕੇ ਪੱਕੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਕਾਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਆਪਣਾ ਸਿੱਖ ਮੰਨਣਾ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਰਿਹਾ, ਬਚਨਾਂ ਦੇ ਕੱਚੇ ਨੂੰ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਨੇ ਮਰਦ (=ਮਨੁੱਖ) ਮੰਨਣੇ ਵੀ ਨਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ--" ਹਮੂੰ ਮਰਦ ਬਾਇਦ ਸਵਦ ਸੁਖਨਵਰ :-" ਜੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਦਾਰ ਹਿਰਦੇ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਹੁੰਦਾ (ਸਿਖੀ, ਸਿਖਿਆ ਗੁਰ ਵੀਚਾਰਿ- [੪੬੫] ਮਤਿ ਵਿਚਿ ਰਤਨ ਜਵਾਹਰ ਮਾਣਿਕ ਜੇ ਇਕ ਗੁਰ ਕੀ ਸਿੱਖ ਸੁਣੀ ॥ [ਜਪੁ]--ਕਬੀਰ ਸਾਰਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਿਆ ਕਰੈ, ਜਉ ਸਿਖਾ ਮਹਿ ਚੂਕ ॥ [੧੩੭੨]--ਫਰੀਦਾ ਕੂਕੋਦਿਆਂ ਚਾਂਗੋਦਿਆਂ ਮੱਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਨਿਤ ॥ [੧੩੭੮]--ਸੋ ਸਿੱਖ ਸਖਾ ਬੰਧਪੁ ਹੈ ਭਾਈ ਜੋ ਗੁਰ ਕੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚਿ ਆਵੈ ॥ ਆਪਣੇ ਭਾਣੇ ਜੋ ਚਲੇ ਭਾਈ, ਵਿਛੁੜਿ ਚੋਟਾ ਖਾਵੈ ॥ [੬੦੧] ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਬੇਅੰਤ ਮਹਾਂ ਵਾਕਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਕਿਵੇਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣੇ ? ਅਵੱਲ ਤਾਂ ੧੯੪੭ ਵਿਚ ਕੀਤਿਆਂ ਬਚਨਾਂ ਤੋਂ ਖਿਸਕ ਜਾਣ ਤੇ ਹੀ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਤਾਂ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਕਦੇ ਦੀਆਂ ਮੁੱਕ ਚੁਕੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ । ਇਹ ਰੌਲਾ ਵੀ ਪਾਈ ਜਾਣਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਅਥਵਾ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੁੜ ਮੁੜ ਓਸੇ ਧੋਖੇ ਬਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਧੀ ਵੀ ਕਰੀ ਜਾਣੀ ?

੧੯੮੩-੮੪ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਬੰਦੀ ਕਰ ਬੈਠੇ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ, ਈਮਾਨਦਾਰ ਲੀਡਰ, ਜਿਸ ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਭਰੋਸਾ ਸੀ, ਭਿੰਡਰਾਂ ਵਾਲੇ ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ-ਮਾਂ-ਸਰਕਾਰ-ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਿਆਂ । ਉਹ ਵੀ ਨਿਤ ਨਵੇਂ ਦਿਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਭੁੱਲਾਂ ਚਿਤਾਰਦੇ ਅਤੇ ਵਧੀਕੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਇੰਦ੍ਰਾ ਨੂੰ ਗਲ ਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦ ਲੈਣ ਵਿਚ ਹੀ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਸਮਝਦੇ ਰਹੇ । ਜੇ ਇਸ ਆਖ਼ਰੀ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰ ਇਹ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਾਹ ਮਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਚਾਣਕੀਆ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਨਿਪੁੰਨ, ਇਕ

ਅੰਧਾ ਆਗੂ ਜੇ ਥੀਐ ਕਿਉ ਪਾਧਰੁ ਜਾਣੈ ॥

ਇਸ ਘਰ ਕੇ ਆਗ ਲਗੀ ਘਰ ਕੇ ਚਿਰਾਗ ਸੇ

ਖਤਰਨਾਕ, ਬੇਦੀਨੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਲੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਪੈਣਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਤਾਂ ਦੁਪ-ਚਿੱਟੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਦਰ ਦੇ ਸਿਆਹ ਕਾਲੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬੜਾ ਘਾਤਕ ਜ਼ਹਿਰ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਸਟੇਜਾਂ ਤੇ ਹੂਆਂ ਧਾਰ, ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵਧ ਲੱਛੇਦਾਰ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰਕੇ ਰੁੱਸੀ ਹੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਵਾਂਗ ਫਜ਼ੂਲ ਮੋਹਣੇ ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਹਾਸੇ ਹੀਣੇ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਬੜੇ ਸੁਝਵਾਨ, ਬੜੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ, ਅਤੇ ਬੜੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ, ਤਿਆਗੀ ਜਰਨੈਲਾਂ ਵਾਂਗ (ਸਿਰਾਂ ਤੇ ਕੱਠਨ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ) ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਜੁੜ ਬੈਠਦੇ, ਅਤੇ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਮੁਗ਼ਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਪਤੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਜੇ ਕੋਈ ਜੋਸ਼ੀਲਾ ਜਰਨੈਲ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਜੰਗ ਛੇੜ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਾਹਲ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਜੰਗੀ ਕੌਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਚਾਰ ਆਪਣੇ ਆਉਣੇ ਸਨ:--

ੳ) ਮੁਗ਼ਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜ ਦਾ ਜਵਾਨ ਅੱਯਾਸ, ਦੁਰਾਚਾਰੀ ਅਤੇ ਸੁਖ-ਰਹਿਣਾ ਸੀ। ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਫਿਕਰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ ਰਖਣ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦ ਕਿ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਾ ਸਿੱਖ, ਸੁੱਚੇ ਆਚਰਨ ਵਾਲਾ, ਬੜੀ ਲਗਨ ਨਾਲ ਜੰਗੀ ਅਭਿਆਸ ਅਤੇ ਕਸਰਤਾਂ ਕਰਕੇ ਫੁਰਤੀਲਾ ਅਤੇ ਸਾਹਸੀ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪਾਉਣੀ ਵੱਡੇ ਭਾਗ ਮੰਨਦਾ ਸੀ। ਸਿਰ ਤਲੀ ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਜਾਨ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਭੁਲਾ ਕੇ, ਵੈਰੀ ਤੇ ਅਜੇਹਾ ਸ਼ੇਰ-ਵਈ ਹੱਲਾ ਬੋਲਦਾ ਸੀ ਕਿ ਵੈਰੀ ਦਾ ਟਿਕਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਅ) ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਹੀ ਫੌਜੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਗੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਬਣਾ ਕੇ ਭੇਟਾ ਕੀਤੇ ਹਥਿਆਰ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰੀ, ਵੈਰੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ੲ) ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਘੋੜੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਨਿਤ ਨਵੇਂ ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਭਾਜੜਾਂ ਤੇ ਲੜਾਈਆਂ ਕਾਰਨ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕਸਰਤ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਮੁਗ਼ਲੀਆ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸਾਹਸੀ ਸਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ-ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਤੇ ਭਾਰੂ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਾਵਨ ਪਵਿੱਤਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਆਕੀ ਹੋ ਬੈਠਣ ਦੀ ਜੇ ਗੱਲ ਚਲਦੀ ਤਾਂ ਜੰਗੀ ਕੌਸਲ ਦੇ ਸੁਝਵਾਨ ਜਰਨੈਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਝੱਟ ਬੋਲ ਪੈਣਾ ਸੀ ਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕੇ, ਪਸਤੌਲਾਂ, ਬੰਦੂਕਾਂ, ਮਸ਼ੀਨ ਗੰਨ, ਬੰਬਾਂ ਆਦਿ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ ਜਿਹੜਾ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਟੈਂਕਾਂ, ਤੋਪਾਂ ਅਤੇ ਬੜੀ ਤਕੜੀ ਹਵਾਈ ਤਾਕਤ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੇ ਅਸਾਂ ਕੋਈ ਫੌਜੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਵੀ ਲਿਆ ਤਦ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਨਾ। ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ--**ਦੁਸ਼ਮਣ ਬਾੜ ਕਰੇ ਅਨਹੋਣੀ**--ਜੇ ਭਲਾ ਇਹ ਬੇਦੀਨਾਂ ਅਤੇ ਮੁਗ਼ਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭੇੜਾ ਦੁਸ਼ਮਣ, ਤੋਪਾਂ, ਟੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸਿਖੀ ਦੀ ਆਨ-ਸ਼ਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਗੋਲਿਆਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਸਕਾਂਗੇ? ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ ਨੇ ਵੀ ਸਭੋਂ ਦੇ ਜੰਗੀ ਸਮੇਂ ਉਸ ਮੰਦਰ ਅਤੇ ਮਸੀਤ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵੈਰੀ ਜਾ ਲੁਕਿਆ ਸੀ। ਜੰਗਾਂ ਵਿਚ ਅਜੇਹੇ ਅਨਰਥ ਹੋਜਾਏ ਅਚੰਭੇ ਵਾਲੀ ਗਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ। ਤੇ ਪਿਛੋਂ ਸਵਾਏ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਅਸਾਂ ਕਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਣਾ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਵਿਕਾਰ ਖੋਹ ਵਿਚ ਰਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾਂਗੇ। ਸੋ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਰੱਦ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ।

ਸ) ਗੁਰੂ-ਦਰਬਾਰ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ਜਿਥੇ ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਜੁੜਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਏਕੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਥਾਂ ਤੇ ਸਿਖਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਦੇ ਮੋਰਚਾ ਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਕੋਲ ਸਰਕਾਰੀ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜੜਾਂ ਪਾ ਸਕਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ, ਗਲ ਆ ਪਈ ਜੰਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੜੀ। ਬੀਬੀ ਵੀਰੋ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਸਮੱਗ੍ਰੀ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣਾ ਗੋਚਰੀ ਕਰ ਕੇ ਆਪ ਝਬਲ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ (ਜਿਥੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਥੇ ਰੋਜ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ) ਤੇ ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੜੀ, ਸਗੋਂ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ, ਲੋਹ ਗੜ੍ਹ ਆਦਿ ਅਫਰੋ ਕਿਲ੍ਹੇ ਬਣਾ ਲਏ ਸਨ। ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵੇਹੜੇ ਵਿਚ ਮੋਰਚਾ ਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਪੰਥਕ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੋ, ਇਹ ਸਕੀਮ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹਨੀ।

ਹ) ਜੇ ਉਸ ਜੰਗੀ ਕੌਸਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜੋਸ਼ੀਲਾ ਜਰਨੈਲ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਫਸਰਾਂ, ਮੁਖਬਰਾਂ, ਕਾਂਗਰਸੀ-- ਪਿਠੂਆਂ, ਵਧੀਕੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਰਵਾਣਿਆ, ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੀਰਤਨੀਆਂ, ਸਿਖ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਦੇ ਲੋਖ ਲਿਖਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਅਥਵਾ ਵਿਸਾਹ ਕੇ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣ ਨਾਲ ਅਥਵਾ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘਾਬਰਾਂ ਪਾ ਸਕਣ ਦਾ ਸੁਝਾ ਰੱਖਦਾ ਤਾਂ ਸੁਝਵਾਨ ਜਰਨੈਲਾਂ ਨੇ ਅਜੇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਬੜੀ ਬੇਦਲੀਲੀ ਅਤੇ ਹਾਸੋਹੀਣੀ ਅਥਵਾ ਮੂਰਖਾਂ ਵਾਲੀ ਯਥਲੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ। ਭੁਚਾਲਾਂ, ਸੋਕਿਆਂ, ਤੂਫਾਨਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਮਨੁੱਖ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਲੱਖਾਂ ਘਰ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸੈਕੜੇ ਜਰਨੈਲ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਫਸਰ, ਲੱਖਾਂ ਸਪਾਹੀ ਮਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਦੇ ਫੇਹਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ। ਅਤੇ ਸਿਆਣਿਆਂ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ, ਅਜੇਹੇ ਜੰਗੀ ਢੰਗ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰਜੇ ਹੋਏ ਉਚ ਗੁਣ ਵਾਲੇ ਖਾਲਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਲੁੱਕ ਲਿਪ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕਰਤੂਤ ਘੋਸ਼ਤ ਕਰ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਅਜੇਹੀ ਸੋਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸੁਝਵਾਨ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੱਖਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਮੁਕਾਉਣ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਨਈ ਰਸਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਬੰਦਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸੀ ਠਹਿਰਾ ਕੇ ਜੰਗੀ ਕੌਸਲ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਪੈ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਸੋ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਮੋਰਚਾ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਏਸੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪੁੱਜਣਾ ਸੀ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸਹੇੜ ਲੈਣ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਥਾਂ ਤਬਾਹੀ ਬਹੁਤ ਹੋਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਥ ਨਈ ਮੂੰਹ-ਕਾਲਖ ਵਾਧੂ ਦੀ ਖੱਟ ਲੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਣਾ ਬਹੁਤ ਹੋਣੀ ਹੈ।

ਫਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ, ਅਤੇ ਗਰਮ ਸੁਝਾ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਦੇਣੀ ਸੀ ਕਿ--" ਸ਼ਾਂਤ ਮਈ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬਥੇਰੀ ਬੋਲਕੇ ਵੇਖ ਲਈ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਸਰਕਾਰ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਬੇਅਸੂਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗਰਮ ਜੰਗ ਹੀ ਸੁਤ ਰਹਿਣੀ ਹੈ " ਆਦਿ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਮੂੰਹ ਤੇ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਲੀਡਰ ਨੇ ਝੱਟ ਬੋਲ ਪੈਣਾ ਸੀ :--

ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਟਿਲਤਾ ਭਰਿਆ ਕੋਰਾ ਝੂਠ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਮੋਰਚੇ ਬੇ-ਅਸਰ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਦੇਹ ਦੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮੋਰਚੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਘਾਬਰ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਸੁਆਰਥੀ ਜਥੇਦਾਰ ਹੀ ਹਰ ਵਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਾਇਆ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਧੀ ਕਰਕੇ ਪੰਥਕ " ਜਿਤ " ਨੂੰ ਹਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸੁਝਾ ਅਨੁਸਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣਿਆਂ ਬਚਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਲੀਡਰ ਫਿਰ ਉਹੀ-- **ਮੁੱਕਰ ਗਈ--ਧੋਖਾ ਦੇ ਗਈ**--ਵਾਲਾ ਰੋਣਾ ਲੈ ਬੈਠਦਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਜਾਣ ਦੇ ਥਾਂ ਆਪਣੀ ਲਾਲਸਾ ਲਿਬੜੀ ਗੰਭੀਰ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ, ਲੀਡਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਜਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਪੁਰਾਣਾ ਢੰਡੋਰਾ ਪਿੱਟਣਾ ਫੇਰ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦੇਣਾ--**ਸਰਕਾਰ ਠੱਗ ਨਿਕਲੀ--ਆਖ ਕੇ ਮੁੱਕਰ ਗਈ--ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੋਇਆ**--ਆਦਿ ਪੁਰਾਣੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਕੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮੁੜ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਬੋਹੜਾ ਚਿਰ ਅਟਕ ਕੇ--ਪੰਥ ਨਈ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਆ ਬਣਿਆ--ਦਾ ਰੌਲਾ ਪਾ ਦੇਣਾ। ਭਰੋਸਾ ਦਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੂਲੇ ਪੰਥ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤਾਜ਼ੀ ਸੱਟ ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਫਿਰ ਮੋਰਚੇ ਦਾ ਬਿਗਲ ਵਜਾ ਦੇਣਾ। ਪਰਮਾਤਮ ਕੀ ਫੌਜ, ਦੂਲੇ ਪੰਥ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਕੇ ਮੋਰਚਾ ਫੇਰ ਅਜੇਹਾ ਗਰਮ ਕਰ ਦੇਣਾ ਕਿ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਜੜਾਂ ਪਾ ਜਾਣੀਆਂ। ਪਰ ਹਾਏ ਅਫਸੋਸ ! ਖਾਲਸਈ ਅਣਖ ਅਤੇ ਤਿਆਗ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ, ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਲੀਡਰ ਨੇ ਫਿਰ **ਮਾਂ ਸਰਕਾਰ** ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦੀ ਸੰਧੀ ਕਰ ਲੈਣੀ ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਜਾ ਬਿਰਾਜਣਾ। ਛੇਤੀ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਿੰਤਾ ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਇਸ ਲਾਲਚੀ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਦਾ ਸੁਆਦ ਹੀ ਨਾ ਪੈ ਜਾਏ। ਉਸ ਨੇ ਬਹਾਨਾ ਘੜ ਕੇ ਪੰਥ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦੇ ਬਲਿਉਂ ਕੁਰਸੀ ਖਿੱਚ ਲੈਣੀ। ਫਿਰ ਉਹੀ ਡਰਾਮਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਜਾਣਾ। **ਮੁੱਕਰ ਗਈ--ਧੋਖਾ ਹੋ ਗਿਆ--ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ**--ਆਦਿ ਦੇ ਢੰਡੋਰੇ। ਤੇ ਫਿਰ ਮੋਰਚਾ, ਅਤੇ ਅੰਦਰ-ਖਲੇ ਫਿਰ ਸੰਧੀ। ਲੀਡਰ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਭੇਸ ਵਿਚ ਪੰਥਕ ਸਟੇਜ ਤੇ ਆਇਆ ਅਤੇ **ਮਾਂ-ਸਰਕਾਰ** ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ

ਅੰਧਾ ਆਗੂ ਜੇ ਥੀਐ ਕਿਉ ਪਾਧਰੁ ਜਾਣੈ ॥

ਇਸ ਘਰ ਕੇ ਆਗ ਲਗੀ ਘਰ ਕੇ ਚਿਰਾਗ ਸੇ

ਮਾਣਦਾ ਹੋਇਆ, ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਪੈਰਾਂ ਤੋਂ ਨੰਗਾ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਾਇਆ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣਦਾ ਹੀ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਪੰਥ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲਾ ਭੂਤ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਆਖਰ ਅੱਜ-- **ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਮਈ ਵਾਲੀ ਬੋਲੀ ਦੀ ਸਮਝ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।** (ਫ਼ਤ ਲਉ ਪਸਤੌਲ ਤੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਕਰੀ ਜਾਉ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ) ਫਿਰ ਸਾਇਦ ਕੋਈ ਲੀਡਰ ਇਹ ਆਖਣ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਕਰ ਹੀ ਨੈਂਦਾ--ਆਉ ਅਸੀਂ ਵੀ ਅੱਜ ਸਾਰੇ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਗਿਰੀਬਾਨ ਵਿਚ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰ ਵੇਖੀਏ। ਕੀ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੁੱਕਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਰਸੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ?

ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀਓ ! ਜੇ ਕਦੇ ਪੰਥਕ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਆਪਣੀ ਦੁਸ਼ਮਣ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਛੇੜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜੇਹੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਇਸ ਬਹਾਦਰਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਏਡੀ ਗੈਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ, ਘਰ ਫੂਕ ਕੇ ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਰੁਚੀ ਨਾਲ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਪੰਥ ਦੇ ਨੌਨਿਹਾਲ ਨੂੰ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਰਾ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਰਾਹ ਹੈ ਜਿਸ ਤੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਪਾ ਦੇਣ ਲਈ, ਇਹ ਚਾਣਕੀਆ ਨੀਤੀ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ, ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਬੇਚੈਨ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਇੱਕ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਦਿਖੇ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਿਹਥੇ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਥਿਆਰ ਬੰਦ ਨੂੰ ਵਿਸਾਹ ਕੇ ਜਾਂ ਧੌਖੇ ਨਾਲ ਮਾਰਿਆ ਹੋਵੇ। ਗੁਰੂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਕੇ ਲਲਕਾਰ ਰਹੇ ਜਾਨ ਦੇ ਵੈਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਰ ਕਰ ਨੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਕੋਲ ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਲ ਅਜੇਹੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਭੋਸ ਬਦਲ ਕੇ ਦਿਲੀ ਅਥਵਾ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਤਾਜਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧੌਖੇ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਜਿਹੜੇ ਸੂਰਮੇ ਸਖ਼ਤ ਪਹਿਰਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਬੱਝੇ ਘੋੜੇ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤਾਜਦਾਰ ਦੀ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਬੈਠੇ ਦਾ ਸੀਸ ਨਹੀਂ ਸਨ ਉਤਾਰ ਸਕਦੇ ? ਪਰ ਨਿਰਵੈਰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਵੈਰ ਭਾਵਣਾ ਵਾਲਾ ਅਜੇਹਾ ਨੀਚ ਕਰਮ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦਾ ਪਰਮ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੇ ਕਤਲ ਕਰਾਏ ਪਰ ਨਿਰਵੈਰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ ਆਪ ਜੰਗ ਵਿਚ ਉਲਝ ਕੇ ਉਸੇ ਜ਼ਾਲਮ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਦੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਬਿਠਾਇਆ ਸੀ।

ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਲਾ ਪੰਥਕ ਮੋਰਚਾ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਸਵਾਏ ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਹੋਰ ਮਿਲਣਾ ਕੁੱਛ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਆਉਣੀਆਂ ਹਨ। ਬੀਬੀ ਇੰਦ੍ਰਾ ਦਾ ਕਤਲ ਅਤੇ ਸਿਖਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹਕ ਕਤਲ, ਇੱਕੋ ਸਕੀਮ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ। ਸਿਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ, ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਦਾ ਸਮੂਹਕ ਨਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਵਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਵਿਚ ਰਲਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਘੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਥ ਨੂੰ ਭੁਲੇਖੇ ਵਿਚ ਪਾਈ ਰਖਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨਈਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਨਾਅਰਾ ਲੱਭ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਖਾਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਹੁਣ ਇਸ ਪਾਸੇ ਲਾਈ ਰੱਖਣਗੇ ਕਿ (ਖ਼ਾਲਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸੰਘਰਸ਼) ਹੁਣ ਦਿਲੀ ਦੀੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਕਰ ਕੇ ਦਮ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਬਸ ਭੋਲੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੇ ਇਸ ਲਾਹੇ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਤੁਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਹਲਵਾ ਮੰਡਾ, ਦਿਲੀ ਦੇ ਹੋਟਲਾਂ ਦੇ ਖ਼ਰਚ ਅਤੇ ਰੇਲਾਂ ਬਸਾਂ ਦੇ ਕਰਾਇਆਂ ਤੇ ਪੰਥਕ ਖ਼ਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣ ਗਿਆ। ਵੇਖ ਲਏਉ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੀ ਕਾਤਲ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ। ਸਰਕਾਰ ਆਪ ਹੀ ਤਾਂ ਢੰਗੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀ ਫਿਰ ਕੋਈ ਮੂਰਖ ਹੀ ਹਉ ਜਿਹੜਾ ਇਹ ਸਮਝੇ ਕਿ ਦੀੰਗਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੈਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜੇ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਸਭ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਪਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਦਾਰਾਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰੰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਲੇ ਦਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਰਾਜ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਪੰਥ ਵਿਚ ਭਰਮਾਰ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਹੋ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਗਿਆਨ ਵੀ ਪੂਰਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਦੁਹਾਈ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਕੁਝ ਬਹੁੜੀ ਕਰੋ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪੇਸ਼ਾਵਰ ਰਾਗੀ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਦੀ ਲੀਡਰੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਉ ਕਿ ਇਕ ਰਾਗੀ ਵੀ ਵਧੀਆਂ ਲੀਡਰ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਆਪ ਜੀ ਕੋਲ ਰਾਗ ਦਾ ਜਾਦੂ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਦੂ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਸਿਖੀ ਦੀ ਕੀਮਤੀ ਪਨੀਰੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉ ਕਿ ਨਿਰੀ ਗੋਲੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੁਆਰਿਆ। ਨਿਆਰੀ ਆਭਾ ਵਾਲਾ ਸੁੱਚਾ ਆਚਰਨ, ਤਿਆਗੀ ਸੁਭਾ, ਸਹਿਨਸੀਲਤਾ, ਗੰਭੀਰਤਾ, ਖਿਮਾ, ਹਰ ਸੁਆਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਯਾਦ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਹੜਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿਚਿਆ ਜਾਵੇ ਉਸ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਨਿਹੱਥੇ ਅਤੇ ਅਵੇਸਲੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਾਨ ਨੈਣੀ, ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਛਣਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦਾ ਤੀਰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਜ਼ਾਲਮ ਵੱਲ ਗਿਆ ਜਿਹੜਾ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਚੁੱਕਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦਾ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਘਾਤ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਨਿਹੱਥੇ ਅਤੇ ਤਰਲੇ ਕਰਦੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜਾਨ ਨੈਣੀ ਰੱਬ ਦਾ ਘਰ ਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ-ਦੇਹੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਘਰ ਫੂਰਮਾਇਆ ਹੈ :-

- ੧) ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਹਰਿ ਜੀਉ ਸਾਜਿਆ ਮੇਰੇ ਲਾਲ ਜੀਉ ਹਰਿ ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਰਹਿਆ ਸਮਾਏ ਰਾਮ ॥ - ੪ ॥ (੫੪੨-੧)
- ੨) ਹਰਿ ਕਾ ਮੰਦਰੁ ਆਖੀਐ ਕਾਇਆ ਕੋਟੁ ਗੜੁ ॥ ਅੰਦਰਿ ਲਾਲ ਜਵਹਰੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪੜੁ ॥
ਹਰਿ ਕਾ ਮੰਦਰੁ ਸਰੀਰ ਅਤਿ ਸੋਹਣਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਦਿੜੁ ॥ [੯੫੨]-ਵਾਰ--੧੧
- ੩) ਮਨਮੁਖ ਹਰਿ ਮੰਦਰਿ ਕੀ ਸਾਰ ਨ ਜਾਣਨੀ ਤਿਨੀ ਜਨਮੁ ਗਵਾਤਾ ॥ [੯੫੩]-ਵਾਰ--੧੨
- ੪) ਕਾਇਆ ਮਹਲੁ ਮੰਦਰੁ ਘਰੁ ਹਰਿ ਕਾ, ਤਿਸੁ ਮਹਿ ਰਾਖੀ ਜੋਤਿ ਅਪਾਰ ॥ [੧੨੫੬]-੫
- ੫) ਕਾਇਆ ਨਗਰਿ ਬਸਤ ਹਰਿ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ ਨਿਰੰਕਾਰ ॥ [੭੨੦]---੪

ਜੇ ਅਸੀਂ ਹਰੀ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਗਿਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਯਾਦ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਕਦੇ ਇਜ਼ਤ ਮਾਣ ਵਾਲਾ ਤੁਰੰਤਰ ਰਾਜ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ। ਪੌੜੂ ਅਖਾਣ ਹੈ ਕਿ--ਡਿੱਗੀ ਖੋਤੀ ਤੋਂ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਘਮਿਆਰ ਤੇ--ਕਿਡੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘੜੀ ਆ ਬਣੀ ਹੈ ਕਿ, ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਿਆਰਾ ਪੰਥ ਦੋਸੀ ਤਾਂ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਤਲ ਕਰੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਤੇ ਨਿਤਾਣੀ ਪਰਜਾ ਨੂੰ।

ਜਿਤੁ ਕੀਤਾ ਪਾਈਐ ਆਪਣਾ ਸਾ ਘਾਲ ਬੁਰੀ ਕਿਉ ਘਾਲੀਐ ॥ ਮੰਦਾ ਮੂਲਿ ਨ ਕੀਚਈ ਦੇ ਲੰਮੀ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਲੀਐ ॥ (੪੭੮-ਵਾਰ-੨੧)। ਸਵੇਰ ਦਾ ਭੁੱਲਾ ਜੇ ਸਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਪਰਤ ਆਏ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭੁਲਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ। ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੇ ਏਹੀ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੂਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਨਮੋਸ਼ੀ, ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ, ਬਦਨਾਮੀ ਅਤੇ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਸਿਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ:-

ਜੇ ਹਿੰਦ ਸਰਕਾਰ ਅਥਵਾ ਇੰਦਰਾ ਸਕਾਰ ਨੂੰ--**ਰੁੱਸੀ ਹੋਈ ਮਾਂ ਜੀ--**ਸਮਝੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਥਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਦੁਸ਼ਮਣ ਘੋਸ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਫਿਰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਧੀਕੀ ਦਾ ਰੋਸ ਕਿਉਂ ਕਰਨਾ ਹੋਇਆ ? ਅਜੇਹੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾਲ ਫਿਰ ਸਾਂਝ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ? ਸਰਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜ ਕੇ ਪੂਰਨ ਨਾ-ਮਿਲ-ਵਰਤਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦੇ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਹੀਕਾਰ ਸਿੱਖ ਕੇਵਲ ਸਿਖਾਂ ਦੇ ਖਾਣ ਜੋਗਾ ਹੀ ਅੰਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ। ਆਪਣੇ ਖੂਹ ਚਾਲੂ ਕਰ ਨੈਣ ਅਤੇ ਮੁਢਲਿਆਂ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਧਨਾਂ ਅਰੰਭ ਕਰ ਦੇਣ। ਬਿਜਲੀ, ਪਾਣੀ, ਖਾਦਾਂ ਆਦਿ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾ ਲਵੇਂ। ਕੋਈ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂ ਲਗਾਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ, ਸਿੱਖ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਦਾਣਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੈਸਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਫ਼ੌਜ, ਪੁਲਸ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹਿਕਮੇ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਨਾ ਰਹੇ। ਵਕੀਲ, ਜੱਜ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤਿਆਗ ਪੱਤ੍ਰ ਦੇ ਦੇਣ। ਹਿੰਦੂ ਨੂੰ ਅਥਵਾ ਸਾਰੀ ਜੰਤੂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹਮਦਰਦ ਸਮਝੋ। ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਆਚਰਨ

ਅੰਧਾ ਆਗੂ ਜੇ ਥੀਐ ਕਿਉ ਪਾਧਰੁ ਜਾਣੈ ॥

ਇਸ ਘਰ ਕੇ ਆਗ ਲਗੀ ਘਰ ਕੇ ਚਿਰਾਗ ਸੇ

ਉਹੀ ਬਣਾਉ ਜਿਸ ਤੇ ਚੱਲ ਨੇ ਸਿੰਘਾ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਲੀ ਰਾਜ ਬਣਾ ਲਿਆ ਸੀ । ਦਫਤਰਾਂ ਦੇ ਘਿਰਾਉ ਯੋਜਨਾਂ ਬੱਧ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ, ਬੱਸ, ਰੇਲਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਕੋਈ ਕਰਾਮਿਆ ਨਾ ਦੇਈਏ । ਪਿਤਾ ਕਲਗੀਧਰ ਤੇ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵਾਂ ਜੀ, ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ--ਲਿਖਾ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੇ ਜਾਈਏ ।

ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਸਖਤੀ ਤੇ ਉਤਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਵਾਹਗੁਰੂ ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਦੇ, ਚਰਖੜੀਆਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਨੂੰ, ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਟਾਉਣ ਨੂੰ, ਖੋਪਰੀਆਂ ਲੁਹਾਉਣ ਨੂੰ, ਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਚੀਰੇ ਜਾਣ ਨੂੰ, ਉਬਲਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਉ । ਮੰਦਾ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤਨਾ । " ਮੰਦਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਆਖ ", " ਇਕ ਫਿਕਾ ਨਾ ਗਲਾਇ " --ਕਿਉਂਕਿ--**ਫਿਕਾ ਬੋਲ ਵਿਗੁਚਣਾ--**ਇਝਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲੀਏ । ਹੱਸਦੇ, ਖਿੜਦੇ, ਸ਼ਬਦ ਗਾਉਂਦੇ ਸਹੀਦੀਆਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾ ਦੇਈਏ । ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਜਾਨੋ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬੁਜ਼ਦਲੀ, ਅਥਵਾ ਨੀਚ ਜਾਲਮਾਂ ਵਾਲੀ ਕਾਇਰਤਾ ਹੈ । ਪਰ ਤਸੀਹੇ ਸਹਾਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮੌਤ ਨੂੰ ਜੀ--**ਆਇਆਂ** ਆਖਣਾ ਅਦੁਤੀ ਸੂਰਮਤਾਈ ਹੈ । ਅਤੇ ਅਜੇਹੇ ਸਹੀਦਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸੋਹਲੇ ਗਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਪੰਥ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀਆ ਬਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪੜਤਾਲ ਉਪਰੰਤ ਪੰਥ ਦੀ ਮੋਰਚਾ ਕੌਸਲ ਪੰਥਕ-ਗ਼ੱਦਰ ਘੋਸ਼ਤ ਕਰ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਅਜੇਕੇ ਬੰਦੀਕ ਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ । ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਨਾਲ ਗ਼ੱਦਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੀਚਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ । ਫਿਰ ਜੇ ਕਦੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸੁਲਾਹ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਥਕ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕੋ ਉੱਤਰ ਹੋਵੇ-- " ਤੁਸੀਂ ਬੇ ਇਤਬਾਰੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੋ, ਅਸੀਂ ਤਹਾਡੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ, ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਮਾਰ ਦਿਉ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਥਾਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਦਿਉ " ਆਦਿ । ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂ ਕੇ ਗਿਟ-ਮਿਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲੀਡਰ ਪੰਥਕ ਗ਼ੱਦਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਝੁਜਾਰੂਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਹੋਵੇ। ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਪੰਥ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਦਾ ਲਈ ਹੱਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਦਮ ਤਦ ਪੁੱਟੇ ਜਦ ਪੰਥ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਸਦਾ ਵਾਸਤੇ ਤਸੀਹੇ ਝੱਲ ਸਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਵੇ । ਸ਼ਿਕਾਰ ਭਾਵੇਂ ਗਿੱਦੜ ਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਦੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ । ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦੂਕ ਧਾਰੀ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਪੰਥ ਵਿਚ ਇਤਫ਼ਾਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ।

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਰਾਗ ਦਾ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕਲਾ ਦਾ ਜਾਦੂ, ਮਿਲਾਉ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਸੁਲਝੇ ਰਾਗੀ, ਦਿਲਬਰ ਵਰਗੇ ਢਾਡੀ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਪਿਆਰ ਵਾਲੇ ਬੁਲਾਰੇ । ਭਰ ਦਿਉ ਪੰਥ ਵਿਚ ਪੁਰਾਤਨ ਸਿੰਘਾ ਵਾਲੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਅਤੇ ਜੋੜ ਦਿਉ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲ । ਅੱਜ ਜਦ ਕਿ ਪੰਥਕ-ਤਾਣੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਜੇਹਾ ਮੋੜ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੋਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਆਖਰੀ **ਰਾਗੀ-ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਅਲੋਕਾਰ ਕਰਮਾਤ** ਹੋਵੇਗੀ । ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੀ ਵਡਮੁੱਲੀ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ । ਤੁਹਾਡਾ ਨਾਮ ਸਿਖੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ, **ਸਵਰਨ ਅੱਖਰਾਂ** ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ।

ਦਾਸ ਆਪਣਾ ਇਹ ਪੱਤਰ ਡਬਲ ਰਜਿਸਤਰੀ ਰਾਹੀਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਰ ਦੀ ਕੈਂਚੀ ਦੀ ਭੇਟਾ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ । ਆਪ ਤਕ ਇਹ ਪੱਤਰ ਪੁਚਾ ਸਕਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਉਤਾਰੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹਾਂ । ਜੇ ਪੜ੍ਹ ਲਵੋ ਤਾਂ ਭੁਲੇਖੇ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰ ਦੇਣੀ ।

ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦਾ ਦਾਸ

ਫੋਨ: (੬੦੪) ੩੮੩--੫੪੪੩

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ

੧੨੧੦--ਟੋਪੜ ਵਿਕਤੋਰੀਆ । ਭ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨਾਮ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ